
Modeli monetarne politike-ponuda novca

Prof. Maja Baćović
16.11.2021.

Ponuda novca

- Ponuda novca – količina raspoloživog novca
- Monetarna politika – kontrola ponude novca

Komponente ponude novca – monetarni agregati

- C - gotovina
- M_1 - suma gotovine, depozita po viđenju, čekova i drugih čekovnih depozita
- M_2 - suma M_1 , eurodolari, akcije fondova zajedničkog ulaganja, depozitni računi tržišta kapitala, oročeni depoziti na kratki rok
- M_3 – suma M_2 , oročeni depoziti na duži rok
- L – suma M_3 , štedne obveznice, kratkoročne HOV trezora i ostala likvidna aktiva

---

Kreiranje novca kroz bankarski sistem

- Izvor sredstava banaka – depoziti
  - Obavezne rezerve
  - Plasman kroz bankarske operacije (kreditiranje)

Monetarni multiplikator

Bilans prve banke

Aktiva		Pasiva	
Rezerve	200 €	Depozit	1,000 €
Kredit	800 €		

Bilans druge banke

Aktiva		Pasiva	
Rezerve	160 €	Depozit	800 €
Kredit	640 €		

Bilans treće banke

Aktiva		Pasiva	
Rezerve	128 €	Depozit	640 €
Kredit	512 €		

Bilans četvrte banke

Aktiva		Pasiva	
Rezerve	102 €	Depozit	512 €
Kredit	410 €		

Monetarni multiplikator

Početni originalni depozit		1,000 €
Prva banka	$(1 - rr) \cdot 1000$	800 €
Druga banka	$(1 - rr)^2 \cdot 1000$	640 €
Treća banka	$(1 - rr)^3 \cdot 1000$	512 €
.		
.		
.		
Ukupna ponuda novca	$\left[1 + (1 - rr) + (1 - rr)^2 + (1 - rr)^3 + \dots +\right] \cdot 1000 = \frac{1}{rr} 1000$	5,000 €

Proces novčane multiplikacije

Runda	Iznos depozita	Fond za kredite	Neophodne rezerve
1	1,000 €	800 €	200 €
2	800 €	640 €	160 €
3	640 €	512 €	128 €
4	512 €	410 €	102 €
Ostalo	2,048 €	1,638 €	410 €
UKUPNO	5,000 €	4,000 €	1,000 €

Novčani multiplikator

$$m=1/rr$$

m-novčani multiplikator
rr-stopa obaveznih rezervi

- m pokazuje koliko se puta početni depozit umnožava (multiplikuje) u bankarskom sistemu i za koliko se, kroz kreiranje novca tokom procesa multiplikacije, povećava ponuda novca

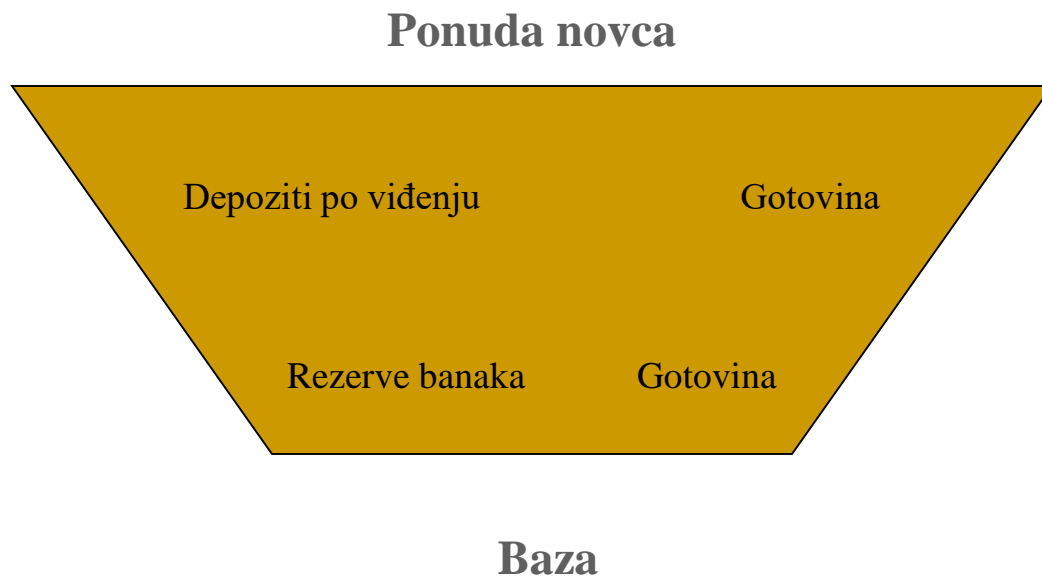

Model ponude novca

- Determinante ponude novca:
  - Monetarna osnova (B) – zbir gotovine koju drži stanovništvo (C) i rezervi u bankama (R)
  - Stopa obaveznih rezervi (rr)
  - Stopa (odnos) između gotovine i depozita stanovništva (CR)

Model ponude novca

Model ponude novca

$$M=C+D$$

$$B=C+R$$

M-ponuda novca

B-baza

C-gotovina

D-depoziti po viđenju

R-rezerve banaka

Model ponude novca

$$\frac{M}{B} = \frac{C + D}{C + R}$$

Podijelimo sa D

$$\frac{M}{B} = \frac{\frac{C}{D} + 1}{\frac{C}{D} + \frac{R}{D}}$$

C/D – current deposit ratio

R/D – stopa rezervi rr

Model ponude novca

$$M = \frac{cr + 1}{cr + rr} \cdot B$$

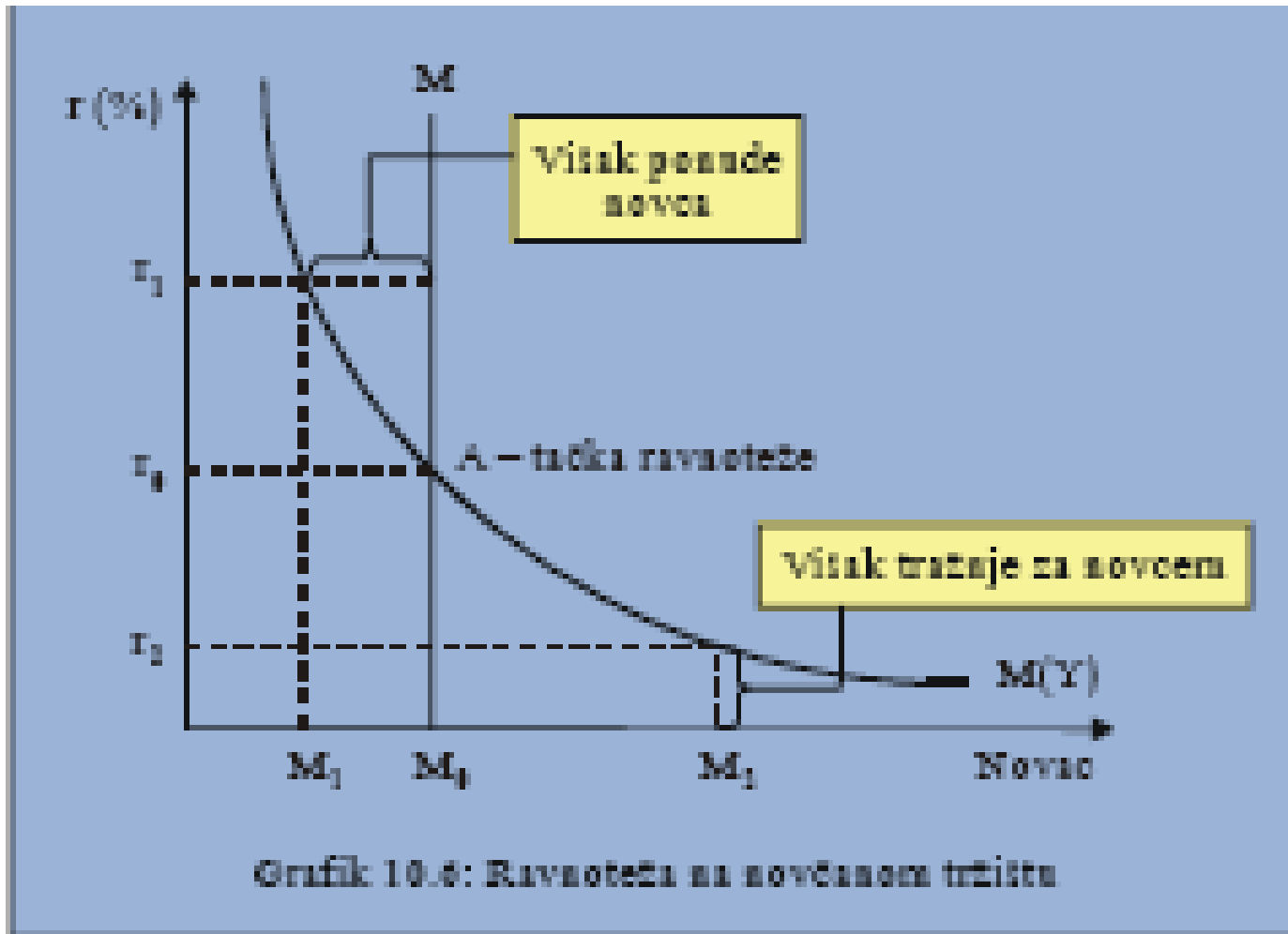
- Ponuda novca zavisi od parametara:
  - cr (currency-deposit ratio)
  - rr (stopa obaveznih rezervi)
  - egzogeno određene varijable B

Monetarni multiplikator

$$m = \frac{cr + 1}{cr + rr}$$

Ravnoteža na novčanom tržištu

Monetarna politika - Centralna banka

- Vođenje monetarne politike, odnosno kontrola ponude novca i uspostavljanje monetarne stabilnosti
- Osiguranje normalnog funkcionisanja bankarskog i finansijskog sistema u zemlji

---

Instrumenti monetarne politike Centralne banke

- Operacije na otvorenom tržištu
- Obavezna rezerva
- Diskontne stope